

på för honom obegriplig tyska! ”Jag vet att ni inte ljuger”. ”... vad som hände och hur./ de många invecklade svaren/ på vem? vad? när? var?/ och mer invecklat än något/ hur? hur?” diktar han efter besöket.

Landskapets kontinuitet är viktig för Bergengren. Snäckan från Yoldiahavet funnen i ett schakt på en skolgård, medeltidens riddarfäste i socknen, de människor som slitit på torpen och gårdarna under de senaste århundradena i landets torprikaste trakter, Atterbom och hans släkt som under lång tid upprätthöll prästjänsterna i bygden, Sandburg som avkomma och representant för alla dem som lämnat bygden. ”Allt är på väg: leråkrar och skyar, fjärlilar och berg, betraktaren och hans öga. Tid och otid, minne och dröm. Allt och ständigt.”

Vibeke Mathiesens gråtonade bilder ger en stark känsla av närvaro i det landskap som skildras.

Hans Medelius, Stockholm

En helt annan historia. Tolv historiografiska uppsatser. Samuel Edquist, Jörgen Gustafson, Stefan Johansson och Åsa Linderborg (red.). Opuscula Historica Upsaliensia 31. Historiska institutionen, Uppsala universitet, Uppsala 2004. 192 s., ill. ISBN 91-506-1732-x.

Föreställningen om att historien består av objektiva fakta som forskaren först fastställer och sedan tolkar efter stränga metodologiska principer, har länge dröjt kvar inom historieämnet. I en tidig och skarp uppgörelse med denna faktafetischism hävdade Michel de Certeau i boken *The Writing of History*, att historien alltid är något skrivet, något producerat av människohand. Forskaren är sysselsatt med att författa texter, och denna verksamhet är långt ifrån neutral eller objektiv. Vi känner igen denna kritik från diskussionen som med inspiration från postmodern filosofi varit tongivande inom humaniora sedan 1980-talet, inte minst bland etnologer. Däremot har den endast sporadiskt förts inom historieämnet. Ändå finns inom historieämnet en väl förankrad subdisciplin, historiografin, som har till syfte att utforska den egna vetenskapliga produktionen.

Under senare år har emellertid postmodernt influerade idéer börjat tas upp också av historiker. Intresset för historiografi har som följd därav ökat markant, nu med ett helt nytt sätt att närma sig historiografins frågor. Idag är diskussionen livlig och många forskningsprojekt har igångsatts vid flera historiska institutioner i landet

kring frågor om historiebruk, kulturarv, historiemedvetande, minne och minnesplatser, hur historieproduktion går till och förmedlas i samhället. Det senare har varit utgångspunkten för ett forskningsprojekt vid historiska institutionen i Uppsala, där man intresserar sig för hur historiemedvetande skapas i samhället utanför universitetsmiljön. Forskningsprojektet har också stimulerat till en livaktig seminarieverksamhet kring projektets frågeställningar, som i sin tur har givit upphov till en antologi. Antologin innehåller tolv uppsatser som spänner över vitt skilda ämnen, från teoretiska frågor inom historiografin, där också maktaspekter på historieskrivningen berörs, till förmedlingen av barn- och ungdomsböcker med historiskt innehåll och till analyser om historieskrivning från 1200-talet till idag. Fyra av bokens bidrag behandlar frågor inom ett välbekant forskningsområde för etnologer: hur nationella, regionala och lokala identiteter skapas, hur platser och element väljs ut och blir byggstenar i konstruktionen av identiteter.

Håkan Berglund-Lake, Sundsvall

Claes Johansson: *Folkhemmets farkoster. Om Cykelbilen Fantom och andra fräsiga hembyggen.* Byggförlaget, Stockholm 2004. 208 s., ill., ritning. ISBN 91-7988-232-3.

”För den starkt jäktade nutidsmänniskan är det ett verkligt behov att ha en hobby. I denna finner hon den rekreation och avkoppling hon så väl behöver.” Den rekommendationen gav Svenska Plywoodfabrikerna 1939 och den gäller väl också för dagens stressade människor.

Den här boken handlar om hembyggen av cykelbilar, lådbilar och liknande och skulle någon komma på idén att bygga en egen miljövänlig bil så medföljer en ritning till Cykelbilen Fantom.

Boken innehåller olika berättelser om människor och deras förhållande till bilen, vad den har betytt för t.ex. semesterresor eller hur man försökte uppfylla sina drömmar om en egen bil. Några byggde en familjebil som drevs med pedalkraft, resorna blev kanske inte så långa då, därför satte några in en motor. Fantasin känner inga gränser och ett par finska unga män blev amfibienauter och gav sig ut på en resa till Grisslehamn från Helsingfors via Åland.

Johansson har hittat många skojiga bilder i arkiv och privata fotoalbum. Han har tidigare gett ut en bok om mopeden, *Trettio knyck – mopeden i Sverige*.

Margareta Tellenbach, Bjärred